

PRESENTACIONES

Fina Santiago Rodríguez
*Consellera de Serveis Socials i Cooperació del
Govern de les Illes Balears*

La presentació de l'ANUARI de l'envelliment és una de les bones notícies de cada any. Per a molts significa una cita indubtable amb els debats i les recerques més interessants en aquest àmbit a les Balears. Els articles de l'ANUARI, com els altres anys, pretenen oferir una perspectiva general de les innovacions, les experiències, els debats i els estudis preparats al llarg del darrer any per professionals de la salut, dels serveis socials i d'altres sectors.

Abans d'entrar a presentar aquest volum, hem d'assenyalar que s'ha produït un canvi molt notable, atès que la directora de la publicació des del primer ANUARI, fet el 2008, la professora Carmen Orte, ha assumit la responsabilitat institucional de la direcció estatal de l'IMSERSO, òrgan encarregat de l'atenció a la dependència de l'envelliment. Aquest canvi és una mostra de la capacitat de la professora Orte. Cal donar la benvinguda a la nova direcció i encoratjar les professores del grup GIFES de la UIB que assumeixen la responsabilitat de continuar la feina.

El marc temporal del volum és anual, però molts treballs s'han iniciat en anys anteriors i ara es poden presentar de manera completa. Tal vegada arribarà el moment en què es disposarà d'indicadors sistematitzats del sector i l'ANUARI es podrà ampliar amb les sèries estadístiques que cal produir. Per ara, tenim les memòries de les administracions públiques sobre dependència, l'oferta pública de programes, els recursos que s'han destinat a aquest àmbit, l'evolució demogràfica i altres dades fonamentals que completen els treballs de l'ANUARI. En aquest ANUARI s'inclou una primera aproximació a les dades, un panorama general, a partir de les fonts oficials (administracions, IBESTAT i altres). Certament, es tracta d'una aproximació molt útil, complementada per l'anàlisi demogràfica, i que hauria de tenir continuïtat.

La publicació manté l'excel·lent rigor metodològic dels anys anteriors, els articles s'han revisat, i es pot garantir la qualitat dels continguts. Els autors i autores ofereixen un panorama molt ampli de trajectòries formatives: arquitectes, sanitaris, psicòlogues, sociòlegs, treballadores socials i altres. Les aportacions es fan des de l'Administració pública o entitats diverses, tant ONG com empreses especialitzades en la provisió de serveis per a persones grans.

Tots els temes són d'interès i actualitat, des de l'anàlisi de les prestacions a les quals accedeixen les persones grans fins a les experiències de retirada de les subjeccions en els centres d'acolliment residencial, passant per diverses anàlisis sobre la salut, l'envelliment actiu, les relacions intergeneracionals i moltes altres.

Una de les novetats més interessants és el tractament singular que s'ha donat aquest any a la participació, amb tres articles destacats: el primer, sobre els àmbits de participació; el segon, amb un balanç de les llargues trajectòries dels capellans que han impulsat l'acció comunitària a les Illes Balears i, finalment, el tercer, sobre el paper de les dones en les

organitzacions socials i polítiques, centrat en les dones que vàrem iniciar l'activitat social i política abans de la Transició. En aquest darrer cas puc parlar en primera persona, perquè les responsables de l'ANUARI m'han volgut seleccionar, amb nou dones més, per donar veu a aquest temps viscut. Totes som ja persones adultes, persones grans, però seguim amb el nostre compromís indubtable, des de posicions i responsabilitats diverses.

En aquest sentit, cal destacar el reconeixement a Simone de Beauvoir amb la introducció a la seva obra que inicia l'ANUARI de 2018. Beauvoir ha estat un referent indiscutible per a les dones i homes feministes, però ho ha de ser per a tothom si param atenció a les seves aportacions a l'anàlisi de l'envelliment. Les seves propostes, en aquest camp, són molt enriquidores, sense cap dubte.

És molt probable que, a onze edicions del primer ANUARI, el lector hi pugui advertir èmfasis diferents, distints enfocaments o, fins i tot, l'absència d'alguns dels "grans" temes que preocuparen l'inici dels estudis sobre l'envelliment. En general, malgrat aquesta circumstància, la continuïtat és molt rellevant, amb una evolució satisfactòria en molts àmbits. Per destacar-ne només dos, es pot fer referència a la millora considerable de l'atenció a la dependència, però també a canvis molt recents, com ara la millora de les prestacions no contributives (PNC) per a les persones grans a partir de la renda social implantada a les Illes Balears pel Govern.

Esperam que l'ANUARI ajudi a actualitzar la informació, a enriquir els debats, però sobretot a millorar les actuacions de tots els implicats en la qualitat de vida de les persones grans.

Finalment, vull donar les gràcies més sinceres als autors i autores, que han fet l'esforç de sintetitzar, ordenar i escriure les seves reflexions i els seus coneixements de manera totalment altruïsta.

Margalida Puigserver Servera
*Consellera executiva de Benestar i Drets Socials i presidenta de
l'Institut Mallorquí d'Afers Socials*

L'envelliment continua essent un dels principals fenòmens a tenir en compte en la conjuntura socioeconòmica actual a l'hora de dissenyar polítiques o dur a terme activitats des de les diferents institucions o entitats. És per això que iniciatives com aquest *Anuari de l'envelliment. Illes Balears* s'està convertint en una eina imprescindible per a tots els que treballam en l'àmbit de la gent gran.

En aquest sentit, com a consellera de Benestar i Drets Socials del Consell de Mallorca i presidenta de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS), vull donar l'enhorabona a la Càtedra d'Atenció a la Dependència i Promoció de l'Autonomia de la UIB per aquesta nova edició de l'Anuari, que permet ampliar la nostra visió sobre aquesta etapa de la vida. Igualment, voldria agrair-los que una vegada més m'hagin permès adreçar-vos unes paraules des d'aquestes pàgines.

Com ja sabeu d'altres anys, des de l'IMAS no aturam d'impulsar projectes que afavoreixin un envelliment actiu i digne per a la nostra gent gran. En volem potenciar al màxim l'autonomia, així com el tracte personalitzat a les nostres residències per a gent gran dependent. Creim, en aquest sentit, en la necessitat de donar a cada persona allò que necessita i anar així més enllà de seguir un protocol generalitzat.

D'acord amb aquesta mateixa línia de treball, des de la institució insular hem posat en marxa amb èxit el Servei d'Atenció Integral a Domicili (SAID), que cerca facilitar una alternativa adequada per a aquelles persones que, amb una atenció especialitzada i específica, poden evitar una institucionalització innecessària i afrontar així aquesta etapa de la vida a casa seva, sense haver de deixar el seu entorn.

I per què tots aquests projectes a favor de l'autonomia de la nostra gent gran? Perquè a l'IMAS tenim ben clar que la nostra manera d'envellir ha canviat. El col·lectiu de gent gran són persones actives i dinàmiques, amb il·lusió per continuar vivint experiències noves, per la qual cosa en la institució insular tenim clar que hem de continuar potenciant totes les activitats que ajudin a prevenir-ne, en la mesura que és possible, el deteriorament cognitiu. Ho feim amb els tallers d'estimulació cognitiva, en els quals participen prop de 1.800 persones majors de seixanta anys als diferents municipis mallorquins, però també amb projectes de voluntariat, tallers a les residències o llars, activitats intergeneracionals...

També hauríem de destacar en aquest sentit, i com ja hem explicat en altres edicions de l'anuari, el programa «Donar veu als nostres majors», que cerca aprofitar l'experiència i la saviesa de la gent gran en benefici de la societat, a la vegada que vol fer-los sentir que són part activa i implicada del dia a dia de les ciutats.

Podria continuar enumerant les diferents iniciatives que duim a terme des de l'IMAS per garantir el benestar de la nostra gent gran, bé fomentant-ne l'autonomia, com ja hem

esmentat, bé prevenint possibles situacions d'abandó o de maltractament. Tot i que no em bastarien les pàgines de l'anuari per reflectir la gran tasca que du a terme la institució insular en aquest àmbit, voldria aprofitar aquestes darreres línies per destacar l'esforç econòmic que hem fet els darrers anys des de l'IMAS per modernitzar i adequar les nostres residències a les necessitats noves de la gent gran.

Concretament, podríem destacar els dos projectes principals d'aquesta legislatura en aquesta línia: hem destinat 1,8 milions d'euros a reformar la novena planta de la residència de la Bonanova en una primera fase del que n'ha de ser la renovació íntegra, i 1,5 milions d'euros aproximadament en la reforma de l'edifici C de la Llar d'Ancians. En ambdós casos, l'objectiu de les obres és disposar de plantes totalment accessibles i equipades amb tots els espais necessaris perquè les persones residents puguin gaudir del dia a dia: menjador, zona comuna, banys propis...

Aquestes són només algunes de les iniciatives que hem impulsat des de l'IMAS adaptades a les noves formes d'envelliment actuals. Hem de reconèixer, en aquest sentit, que publicacions com la que teniu a les mans són molt útils a les institucions per conèixer la realitat de la gent gran des de diferents punts de vista i poder dur a terme així polítiques més adaptades a les seves necessitats.